

רבונו תם	מוצאי שבת	הדלקת נרות	תל אביב
21:14	20:27	19:26	תל אביב
21:18	20:29	19:24	ירושלים
21:15	20:28	19:27	חיפה

שבת שלום ומבורך!
העלון טעון גניזה

אור הפרשה

יה"ל ע"י מוסדות אור דוד בראשות הרה"ג דניאל זר שליט"א

ב' תמוז תשע"ח ♦ גליון 18 ♦ פרשת קרח

הרה"ג דניאל זר שליט"א
ראש הישיבה והמוסדות

קדושת העיניים

העיניים של האדם הם כמו אבן שואבת - בכוחה לשאוב קדושה וגם להיפרך...

המחלוקת

הנושא המרכזי בו עוסקת פרשת השבוע, הוא מחלוקתם של קרח ועדתו על משה רבנו. משה רבנו היה מנהיג עם ישראל, נביא אשר הקדוש ברוך הוא דיבר מפיו, ועדיין - נמצא מי שיחלוק עליו. קרח היה הראשון, אך מאז ועד היום - לדאבון לב, גילה היצר את עצמתה הנוראה של המחלוקת, והוא עושה הכל לדחוף אותה לכל מקום אפשרי...

למעשה, העולם מחולק לשניים. עולם המחלוקת ועולמם של הבורחים ממחלוקת. עולמם של הבורחים ממחלוקת הוא קסום - יפה, רענן, מוריק ופורח. אולי בודדים צועדים במשעוליו, אך חייהם כאן - גן עדן של ממש...

הם מוותרים, מרכינים ראש. אז אמר פלוני כך, אז עשה אלמוני אחרת. ואם ניזוקתי בכמה שקלים, או דיברו אליי שלא כראוי למעמדי - זה באמת לא שווה להפסיד את ההנאה של חיים שלווים, רגועים, שמחים ומאושרים.

בעולמם של הבורחים ממחלוקת, הקנאה מוכנעת, השנאה נקברת. העולם פשוט יפה. אין בו טובים ואין בו רעים, אין בו 'הצד שלי' וה'צד שלך', אין בו בכלל תחרות. פשוט חיים יפים ושקטים על מי מנוחות, בלי להיכנס ללחץ נפשי, בלי מתח, בלי לספור כל הזמן נצחונות מול כשלונות. עכשיו, בחיי רוגע, אפשר להתקדם בחיים: עוד שיעור תורה או עוד הכנסה מהצד, עוד שעה בחיק המשפחה ועוד פנאי להעשיר ידיעות - חיים בתוך גלויית נופש יפהפיה...

קידש את כל אבריו וש"ה גידיו, וכל מי שהיה אצלו וראה אותו קיבל הארה נפלאה שנשמנו. העין שואבת את מה שהיא רואה. - הבין הרב, לכן אותו אדם מאריך ימים, כי הקב"ה מצפה לתשובתו. שאל אותו הרב, רוצה אתה עולם הבא? אמר לו הרב צוחק עלי? כמובן! אמר לו הרב אמור "וידוי". הרב יצא החוצה מיד כי היה כהן וכשגמר הוידוי נפל אותו אדם ומת. והכל מלראות את רבי אלימלך פעם אחת! למדנו איפה מסיפור זה כמה גדולה מעלת ראיית פני צדיק. **הוא ראה את פניו של רבי אלימלך שהיה המנורה הטהורה ולא יכול היה למות בלא תשובה!**

הפנים של האדם - פנים מלשון פנימיות. הפנים הם הראי של הלב. כל אשר באדם רואים על הפנים. אדם עדין רואים עדינות על פניו, אדם אכזר רואים אכזריות. לא תראו אדם עדין עם פנים של אכזר ולהפך.

כתבו המקובלים. הרי הגוף הוא הלבוש של הנפש, כמו שאדם קונה בגד אצל חייט הוא לא יכול להתקשר לחייט בטלפון ולומר לו תפור לי חליפה, צריך לתפור לפי מידותיו. גם נשמת האדם - הגוף תפור לפי הנשמה ולכן פרצופיהם שונים כיון שאין הנשמות שוות.

צריך לדעת שרק מחכמת הפנים אפשר לחזר בתשובה, הרי כל מה שאדם עושה רשום לו במצח, מצוות ועבירות. לפעמים יש מצוות שהעבירה מוחקת את הרושם של המצוה, אבל יש מצוה אחת שהרושם שלה נשאר לעולם, וזו מצוה צדקה, וזהו שכתוב "וצדקתו עומדת לעד". מה כתוב על המצח של האדם? יש שם את כל האותיות, אם הוא גונב מאיר על המצח שלו האותיות ג'נ"ב, וכן כל העבירות. אם הוא אוכל בקלאווה יהיה כתוב על המצח?

אם הוא מכניס כדור ברשת יהיה כתוב יש מערכת בקרה באוטו, קופסה שחורה במטוס, ראייתם פעם שכתוב בה "הריפוד נקרע"? הפח התעקם? לא. רק דברים בטיחותיים כתובים. **מה רשום במצח של האדם? עשיית מצוה או עשיית עבירה ח"ו. דברים שהאדם נברא בשבילם, וזה לבד צריך לגרום לאדם לחזור בתשובה.**

העיניים הם שתי יהלומים של מיליארדי קארט וצריך לשמור עליהם במסירות נפש, שנזכה לשמור עליהם בקדושה וטהרה!

מתוך דרשתו השבועית של הרב דניאל זר שליט"א המתקיימת בכל יום רביעי בשעה 20:20 בישיבת אור דוד

ימי הקיץ צריכים להתחזק ולשמור על העיניים שלנו כי לעיניים יש כח שאיבה אדיר! ידוע כשמגביהים את הספר תורה קודם קריאת התורה צריך להסתכל באותיות של הספר תורה, וכתב האריז"ל כשאדם רואה אותיות הס"ת מושך אור גדול על נשמתו! **ולכן אומר האריז"ל שאסור חז"ל להסתכל בפני אדם רשע (מגילה כח), כי מושך טומאה על נשמתו!** ואפילו על גוי, וחיה טמאה טוב שלא להתסתכל כי הראייה שואבת טומאה לכל האיברים והגידים וגם להיפך לראות פני צדיק מושך הארה גדולה לנשמת האדם [מורה"ן מברסלב].

מובא בסיפורי צדיקים, מעשה מזמן הקדוש רבי אלימלך זיע"א מליזענסק באשה מבוגרת שבאה לפני רבה של העיר, אותו רב היה כהן, וביקשה שיתפלל על אביה שימות! הרב הזדעזע, אמרה לו אבי בן מאה ועשרים, בריא כשור, שוטה משקאות חריפים, מקיא... כולם סובלים ממנו... שאל אותה הרב, הוא אדם ירא שמים? אמרה לו בור הוא, לא יודע דת ודין. התפלא הרב ושאל את עצמו, באיזה זכות מאריך ימים? שאל הרב את האשה, באיזה שעה הוא שפוי וניתן לדבר עימו? לפנות בוקר אמרה האשה. למחרת בבוקר, מיד כשהוא מתעורר ביקר הרב אצלו בבית, הוא החל לגלגל עמו שיחה, זכית להאריך ימים כו', שאל אותו, האם אתה שומר שבת? איזה שבת? אני לא יודע כלום. שאל אותו הרב, שמא תאמר לי איזה דבר טוב שעשית בימי חלדך, מדוע זכית לאריכות ימים זו? אולי איזה מצוה גדולה. שום דבר אמר אותו האיש, אינני יודע מה זה. אמר לו הרב, אמור לי האם ראית פעם צדיקים,

האם התברכת מהם? חשב האיש ואמר לו, לא הלכתי בחיים לשום רב, שוב הוא נזכר וסיפר כי לפני שישים שנה הלכתי בדרך ראיתי חסידים רצים, הם נכנסו לבית מדרש גדול, וראיתי שם חסידים רבים יושבים והאדמו"ר יושב בראש השלחן, ופניו היו בוערות כאש, כנראה, הוסיף האיש הכפרי ואמר, שהיה לו לרבי הזה יין טוב יותר מלחסידיים שלו... הסתכלתי עליו. שאל אותו הרב אולי זוכר אתה את שמו, אמר לו משהו כמו מלך.. אמר לו, אולי רבי אלימלך מליזענסק, אמר לו כן כן. נרגע הרב ואמר, ידוע כי כל מי שראה את רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל לא מת בלא תשובה. - רבי אלימלך היה אש יוקדת, מנורה הטהורה,

רגע חושבים
עמוד 4

פינת ההלכה
עמוד 3

פרשת השבוע
עמוד 3

סיפור לשבת
עמוד 2

אך הפעם, באופן מוזר וחרגי מאוד, נעצר על יד הדוכן. היה זה מוסד תורני נודע, שערך התרמה משולבת בהגדרה על דירת חמישה חדרים, בשכונת הר נוף בירושלים. עד היום ר' אליהו אינו יודע להסביר למה, אבל זה מה שעשה: עצר בצד הדרך, החל מפשפש בכיסיו, שולה משם שקל ועוד שקל, עד שהגיע לעשרים וחמשת השקלים הדרושים לרכישת הכרטיס. הוא מיהר להעבירם לידי המתרים, ומילא בספח פנקס ההגדרה את שמו ומספר הטלפון שלו...

לא ברור למה עשה כך ר' אליהו, ברור רק מה קרה אחר כך. למחרת היום, בשעת ערב מאוחרת, צלצל הטלפון בביתו. מעבר לקו נשמע קולו של רואה חשבון מכובד, שבטון עמוק וכבד הודיע לו כי הוא הוא הזוכה המאושר בדירת חמישה חדרים בשכונת הר נוף בירושלים!

ההלם לנוכח ההודעה המשמחת, אינו ניתן לתיאור. ר' אליהו אחז את שפופרת הטלפון, ולא הצליח להוציא מילה מפיו - אפילו לא להודות... האיש מעבר לקו נאלץ לומר כמה פעמים 'הלו, הלו', עד שר' אליהו התאושש, נשימתו חזרה אליו, והוא הצליח להודות בהתרגשות רבה על הזכייה הגדולה...

דקות ארוכות התהלך ר' אליהו בתחושות הלם, תדהמה, אושר ושמחה, משולבות זו בזו, ואינו מוצא מקום להכילן. הן רק עד לפני כמה שעות היה שוכר של מחסן קטן, ועתה - ברגע אחד - הוא בעל הבית של דירת חמישה חדרים בשכונה מבוקשת! איך זה קרה? למה פתאום רכש את הכרטיס? מה גרם לו לזכייה הגדולה?

ואז הוא נזכר. שעות בודדות לפני רכישת הכרטיס ששינה את חייו, התקין בביתו מזוזה חדשה! הוא מיהר להתקשר לחבר שהעניק לו את דמי המזוזה, לספר לו כי הסגולה עבדה במהירות הבזק, שנתנה את חייו באורח פלאי במהירות שיא. עד היום יושב ר' אליהו במרפסת הנוף המרווחת הצופה להרי ירושלים, מודה לבורא עולם שזיכה אותו בנחלה כזו, ורץ לנשק את המזוזה היקרה, שהביאה בכנפיה נס פלאי כל כך, ישועה מבוקשת ויוצאת דופן!

הלא כך אמרו חז"ל במסכת שבת דף כ"ג: 'הזהיר במזוזה - זוכה בדירה נאה!', ור' אליהו, שסיפורו האישי מופיע בהרחבה בספר 'בשערי המזוזה', הוא דוגמא חיה לכך. הן היה גר בדירה שכורה וצפופה, כל מעבר לדירה נאה היה נראה חלום רחוק, והחלפת המזוזה בכשרה ומהודרת - העבירה אותו לבית חלומות של ממש, ושנתנה את חייו לבלי הכר!

הרי כולנו היינו רוצים דירה נאה ומרחיבת דעת, שפע זורם ללא הפסקה, פרנסה בקלות וברוח לב, ברכה בעסק, בבית ובארנק... הנה לנו סגולה עתיקה, חזקה ועוצמתית, שעובדת עד היום: מזוזה. לבדוק את המזוזה, להשקיע קצת יותר בהידורה וכשרותה, להיות זהירים במצוות המזוזה כהלכתה, תוך התחברות למסר העולה ממנה. זוהי הדרך לפתוח שערי שפע וברכה!

כשאנו עומדים לעבור דירה או לשפץ את הדירה, נבטיח גם את הברכה בבית החדש, את השפע בדירה הנאה, את הרחבת הדעת והשמירה הדרושה לנו. נשקיע גם במזוזה קצת יותר, נעניק לה את היחס הנכון - כי היא היא המבטיחה לנו דירה נאה ומבורכת, שלוה ואושר בבית, שפע ושמחה. כך נזכה לבית של שפע, בית של ברכה, דירה נאה ומליאת טוב, לנו ולמשפחתנו!

לסיפורים נוספים של הרב אשר קובלסקי לצפייה ולקריאה
נכנסו עכשיו לאתרנו: Rabeuu.com

סגולה לדירה

מהי הסגולה הגדולה ביותר לזכות לדירה משלך...

כל ימיו, היו חייו של ר' אליהו מסכת ארוכה של עוני ודוחק, עד לנקודה אחת בה התהפך הגלגל. מצעירותו, התאמץ מאוד לפרנס את משפחתו, אך כל מאמציו לא עלו יפה. את חלק הארי מהכנסתו גזלה שכירות הבית בו התגורר, שלא היה אלא בית קטן וצפוף, אך ליותר מכך - לא היתה לו יכולת כלכלית. הבית התנהל בעוני ודוחק רב, כך שכל רעיון על מעבר לדירה נורמלית ונאה - היה כעין חלום רחוק, חסר סיכוי שיתגשם...

חבר שראה בעוניו של ר' אליהו ועקב אחרי מאמציו לשפר את המצב, הציע לו ביום מן הימים: 'ראה נא, כבר ניסית את כל דרכי הפרנסה, ונראה כי משהו חוסם בעדך. אולי כדאי שתרכוש מזוזה חדשה ותקבע אותה בפתח ביתך? אולי מזוזה חדשה, כשרה ומהודרת, תביא בכנפיה את הברכה המיוחלת?'

'דברי טעם אתה אומר', השיב ר' אליהו לעומתו, 'האמפתיה שלך נוגעת ללב, אך עצתך אינה ברר ביצוע. לצערי - עלות רכישת מזוזה היא הרבה מעבר ליכולתי הכספית, מי כמוך יודע שאין לי סכומים כאלה!' - אמר בצער...

'ניחא, אני בטוח שזו השקעה כדאית', אמר החבר בהשתתפות ומתוך רצון כנה לסייע. 'הנה לך סכום כסף, צא ורכוש לך מזוזה חדשה, כשרה ומהודרת. התקן אותה בפתח ביתך, ומי יתן' - נשא עיניו לשמים - 'כי המזוזה החדשה שבפתח ביתך תפתח לך את שערי השפע, ותביא בכנפיה בשורות טובות של ברכה ופרנסה!'

למחרת היום, נרגש מהמחווה ומהמצוה גם יחד, עמד ר' אליהו בפתח ביתו, מזוזה מהודרת בידו האחת ופטיש כבד משקל בידו השנייה. בהתרגשות אין קץ, כשדמעות לחות זולגות מעיניו, הטיב את המזוזה למשקוף הבית וקבע אותה בעיניים עצומות למחצה, כשפיו ממלמל תפילה נרגשת...

בשעה מאוחרת יותר, יצא ר' אליהו לתפילת המנחה כמנהגו מדי יום, ועבר ליד בית כנסת הומה בשכונת רוממה בירושלים. מחוץ לבית הכנסת ניצב דוכן לא קטן, שמעליו התנוסס שלט מאיר עיניים, זועק בצבע אדום בוהק: 'ההגדרה מחר!'

מעודו לא נעצר ר' אליהו ליד דוכנים כאלה, הכסף שברשותו ספור ומדוד, ונכון שחשוב כל כך לתרום למוסדות תורה וחסד, אך כרגע - הדבר אינו באפשרותו. תמיד היה נוהג לומר 'בלי נדר, לכשירחיב...'; מבטיח לעצמו כי כשתובא הרווחה והברכה במצבו הכספי, אז ישתדל לתמוך במוסדות התורה ככל יכולתו...

רוצים לחוות שבת מיוחדת של פעם בחיים?

שיבת אור דוד מזמינה אתכם להצטרף

לשבת מלאה רוחניות עם הרה"ג דניאל זר ובחורי השיבה

לפרטים נוספים חייגו

03-570-12-12

* מתאים לבחורים בגילאי 16-23

ארוחות שף כיד המלך

תפילות מרוממות

חדרים ממוזגים

פרשת השבוע

פרשת מטות דין

פרשת קוח

בפרשה אנו לומדים על מחלוקת קרח ועדתו עם משה רבינו. התורה גם מתארת את העונש שקבלו קרח ועדתו. ובגמ' סנהדרין (דף קי) נחלקו חכמים בעונשו של קרח לדעת ר' יוחנן "קרח לא מן הבלועים ולא מן השרופין, אלא במגפה מת". וכך זה נלמד מהפסוק, לא מן הבלועין - דכתיב "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אותם ואת כל האדם אשר לקרח" - ולא קרח. ולא מן השרופין - דכתיב "באכול האש את חמישים ומאתיים איש" ולא קרח. נמצא ששלוש מיתות היו מנת חלקם של קרח ואנשיו. 'קרח עצמו' מת במגפה. 'דתן ואבירם' בבליעה. 'ומאתיים וחמישים איש ראשי סנהדראות' מתו בשריפה. הגמ' מביאה דיעה נוספת קרח מן הבלועים ומן השרופים. דהיינו שקיבל ב' עונשים יחד. נשרף ואח"כ נבלע. וכן מובאת במדרש דיעה זו.

יש להתבונן בשיטת ר' יוחנן איך יתכן שקרח

שמת במגיפה, הוא נשאר בודד במערכה, מרוחק ומנודה מכל החברה, זהו עונש אדיר יותר מאשר למות ברגע אחד. זה להמשיך לחיות וכל הזמן עד שמת להרגיש את אפסיותו, זוהי דעת ר' יוחנן, כפי שלמד כן מהפוסקים.

לפי הדיעה השניה שבגמ' ובמדרש קרח נענש בב' עונשים. המדרש מסביר את הטעם: אילו נשרף ולא נבלע, היו הבלועין מתרעמין הרי הוא הביא עלינו את כל הפורענות הזו, ואנו נבלעין והוא ניצול? ואלו נבלע ולא נשרף, היו השרופין מתרעמין הרי קרח הביא עלינו את הפורענות להשרף, והוא ניצול? לפיכך נידון בשתי מיתות. ע"כ. בספר 'ואני תפילה' מעורר הרב זייע'יק זצ"ל שיש כאן לימוד גדול לפי דיעה זו: הרי כל המאורע הוא משריפת גופם ועד בליעתם בארץ אך רק כמה דקות. ובכל זאת כדאי היה להקב"ה להעניש את קרח בשני דינין בשריפה ובבליעה אך ורק כדי שלא לצער את הנבלעים או את השרופים שרואים את קורה שהסית אותם לכל הרעה הזאת והביא עליהם את הפורענות הזו שהוא ניצול. הקב"ה רצה לחסוך ולמנוע מהם את הצער הזה צער של כמה דקות בלבד, מאלו שמעלו בקודש ובקדושים, וגם בתוך העונש הגדול שקיבלו מן השמים נמנע ונתמטע מהם צער מיותר אף שמדובר בתרעומת שזמנה רק דקות ספורות. אם כן עד כמה צריכים אנו להזהר בכבוד חברינו שלא להונות ולא לצער אותם זמן ממושך וארוך.

הרב משה דין שליט"א ראש הכולל "קנין הלכה" ומדריך חתנים בישיבת אור דוד

שהיה המעורר הראשי של המחלוקת הוא נשאר חי עד זמן המגיפה, ולא נבלע יחד עם כל משפחתו ולא נשרף עם המתים וחמישים איש. וזה פלא.

החתם סופר ועוד מפרשים מבארים: באמת מה שקרח נשאר חי ולא נבלע ולא נשרף זה עונש יותר גדול. והטעם הרי נתבונן קרח היה עשיר גדול יותר מכל יוצאי מצרים, כפי שחז"ל (סנהדרין דף קי/א) מתארים את עושרו הרב, אמר רבי לוי משוי שלש מאות פרדות לבנות היו מפתחות של בית גנזיו של קרח. מלבד זאת הוא היה מטועני הארון והצליח למשוך אחריו מאתים וחמישים ראשי סנהדראות, בודאי שזה הוסיף לו כבוד וגדולה, הנה אפילו החשובים שבעם מצדיקים אותו.

והנה ברגע אחד הכל נגנז והלך לטמיון, הוא ראה את כל רכושו יורד לשאול, וכפי שאמרו חז"ל אפילו מחט שהשאיל קרח לא היה אדם גם היא ירדה לשאול, גם אשתו ועבדיו ומשרתיו כולם ירדו לתוך האדמה. הוא נשאר ערירי, בלי בית, בלי אשה, בלי משרתים, ובלי שום רכוש, אפילו מחט לא נשארה לו מכל הרכוש העצום שהיה לו. ואפילו בניו שהיו בחחילה עימו הנה ברגע האחרון חזרו בתשובה ואמרו 'משה אמת ותורתו אמת' והם נשארו בחיים באופן מופלא. בנוסף לכל זה גם המתים וחמישים איש חשובי העידה נשרפו. וכעת כבר כל העם רואה את האמת מול העיניים. נקל לשער איזו מן הרגשה היתה לקרח בזמן הזה עד

החול כדי שיוכל לענג את השבת כמה שיותר.

4. אם יש לו רק לארבעה עשר סעודות לימות השבוע, דהיינו שני סעודות ליום אחד, סעודה בבוקר וסעודה בלילה, והוא אינו מתפרנס מן הצדקה ולכן אין לו במה לקיים סעודה שלישית, הדין הוא שפטור מסעודה שלישית ואין הוא צריך ליטול מן הצדקה כדי לקיים סעודה שלישית, וכל שכן שאינו צריך להוסיף איזה דבר לכבוד שבת בשני סעודותיו בשבת, ועל זה אמר רבי עקיבא "עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות", והיינו שסעודות השבת יהיו כמו ביום חול, ואל תצטרך לבריות כדי לעשות סעודה שלישית או כדי לענג את השבת, ומכל מקום ראוי ונכון שבמצב כזה שאת הסעודה בבוקר יאכל בבוקר ויקיים סעודה שניה בזה, ואת הסעודה של הלילה יקדים ויקיימה קודם שקיעת החמה, ואז תחשב לו הסעודה הזאת לסעודה שלישית (וברור שפטור מסעודה רביעית).

5. אם אין לו מספיק לארבעה עשר סעודות במשך ימות השבוע, והוא נוטל מן הצדקה כדי להשלים הוצאות אכילתו, חייבים גבאי הצדקה לתת לו מזון לשלוש סעודות לשבת, וכן צריכים לתת לו עוד מעט כדי שיקיים מצות עונג שבת, ויש לדעת שכל שיש לו קצת משל עצמו והוא נוטל מהצדקה כדי להשלים הוצאות אכילתו וסעודה שלישית ומוסיפים לו קצת כדי לקיים מצות עונג שבת, מכל מקום צריך גם הוא בעצמו לצמצם הוצאותיו בשאר ימות החול כדי שיוכל לענג את השבת כראוי, ולא יסתפק בתוספת מועטה לכבוד שבת.

כתב החפץ חיים (בביאור הלכה) שמי שהשעה דחוקה לו ביותר וחי בצמצום רב, ואין לו כדי לענג את השבת, אבל אינו מתפרנס מן הצדקה, אינו חייב לחזור על הפתחים כדי לקבל צדקה בשביל שיוכל לענג את השבת.

אם צריך ללוות כדי לקיים סעודות שבת ואין לו בזה לפרוע את ההלוואה, הדין הוא שאם יש לו משכון לתת למלוה עבור ההלוואה, צריך ללוות

פינת ההלכה

פרשת מטות דין

האם מותר ללוות לצורך שבת?

הגמרא בביצה (דף טו' עמוד ב') אומרת "אמר רבי יוחנן משום רבי אליעזר ברבי שמעון, אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע", והקשו התוספות והרי רבי עקיבא אמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, ומתרצים הני מילי שאין לו במה לפרוע, וכתב המהרש"ל להגיה בדברי תוספות "הני מילי שאין לו במה לפרוע אלא אם כן יטול מן הצדקה, אבל כאן מייירי שיש לו משכונות כדי לפרוע ואין לו מעות, לכך קאמר לוו עלי ואני פורע."

ומצאנו עוד דברי חז"ל שלכאורה סותרים זה את זה, שבמסכת שבת הגמרא אומרת במה מעננה, בדגים גדולים וראשי שומין ותבשיל של תרדין (מאכל חשוב בימיהם), ומנגד אמרו שם אמר רבי חייא בר אשי אמר רב אפילו דבר מועט ועשאו לכבוד שבת הוי עונג, וכתבו הפוסקים לחלק הדברים לכמה חלוקות:

1. מי שיש לו יכולת ויש לו אפשרות יכבד את השבת כפי יכולתו במאכלים חשובים וכדומה.
2. מי שאין לו אפשרות לענג את השבת במאכלים חשובים, ראוי שיצמצם הוצאותיו בימות החול כדי שיוכל להרבות בעונג השבת.
3. אם יש לו כדי שלוש סעודות וקצת יותר, יוסיף דבר מועט לכבוד השבת ובוהו יקיים מצות עונג שבת, וראוי שישתדל לצמצם הוצאותיו בימות

לצורך סעודות שבת, ואפילו אם אין לו משכון אלא שידע בוודאות שיוכל להחזיר את ההלוואה צריך ללוות לצורך סעודות שבת, אבל אם אינו יודע בוודאות שיוכל להחזיר את ההלוואה, או שאין לו משכון, אין לו ללוות עבור סעודות שבת, שלא יהיה בגדר של התנא באבות "לווה רשע ולא ישלם", וכתב בספר סדר היום "כי לא נצטוה אדם לענג את השבת ולכבדו אלא מי שידו משגת ויכול לכבדו ולענגו, ומי שאין לו צרכי שבת אין בידו חטא ואשמה, ואין לו להטריח עצמו במה שאין לו בידו, והמטריח עצמו נקרא חסיד שוטה".

כתב בפסקי תשובות בשם האחרונים שצרכי שבת מיקרי אכילה ושתייה, ובגדי שבת הבסיסיים וההכרחיים, אבל לא מגדנות ועיגונים.

אין ללוות בריבית דאורייתא לצורך סעודות שבת ועונג שבת וכל דבר מצוה אחר (היינו ריבית קצוצה שמלוה לו כך וכך סכום והוא מתנה איתו שיחזיר לו יותר), ובריבית דרבנן יש בזה מחלוקת הפוסקים, דעת הרב משה לוי זצ"ל שאסור ללוות בריבית דרבנן לצורך מצוה, ולכן אין ללוות בריבית דרבנן לצורך סעודות שבת ומצות עונג שבת, אולם בחזון עובדיה פסק שמוותר ללוות בריבית דרבנן לצורך מצוה, שבמקום מצוה לא גזרו רבנן, ולכן מותר ללוות בריבית דרבנן לסעודות שבת ולמצות עונג שבת, וריבית דרבנן מיקרי שלוח מחבירו סאה בסאה, והיינו שהוא לוח מוצרים ומתחייב להחזיר לו את אותם מוצרים, שבזה חכמים אסרו להלוות אחד לשני מחשש שמא עד שיחזיר לו את המוצרים שלקח הם יתייקרו, ונמצא שמשלם לו יותר ממה שלקח, אולם אם עושה את ההלוואה בתורת דמים ומתנה איתו שיחזיר לו דמים, אין בזה אפילו איסור ריבית מדרבנן, (והיינו שמחשב את המוצרים כמה שוים בשוק ואומר לו אתה חייב לי כך וכך כסף, והלוה מחזיר לו כסף), וכן מותר ללוות מגוי אפילו בריבית קצוצה (ולאו דווקא לדבר מצוה אלא אפילו לכל דבר).

אבי הנביאים, המדבר עם בוראו בכל עת, שקרע את הים והביא בידיו את לוחות הברית? מה ראה להסתבך ולמוטט את חייו היפים והמאושרים?

ללמדנו, שטעותו של קרח אינה סיפור היסטורי שהתרחש אי שם לפני 3,300 שנה במדבר, **טעותו של קרח מלמדת אותנו על טבעו של המין האנושי וחולשת המידות.**

וללמדנו בא, שהפער בין מה שאנו יודעים לבין הפועל, הוא קריטי לחיינו.
מה עושים כדי לא להסתבך?
כתנאי ראשון: לא לשקר לעצמינו!

כל אחד מאיתנו הקורא את פרשת מחלוקת קרח, רוצה לצעוק ולזעוק: "קרח, אל תעשה את זה. אתה מסתבך! לא חבל על האנרגיות שאתה מבזבז על הקנאה והכבוד, זה יפגע בך! יפגע בך, במשפחתך ובכל הסובבים אותך! פגיעה אנושה! לא חסר לך דבר, אתה איש מכובד, חכם, עשיר ומסודר בחיים שיכול לדאוג לפנסיה גם של הנינים שלך, בבקשה, אל תזרוק הכל לפח בגלל הקנאה".

וזוהי העצה: נעמיד כל סיטואציה מורכבת בחיינו, כאילו היא מתרחשת עם מישהו אחר, ואנו רוצים לעזור לו. אנו יודעים בדיוק כיצד לייעץ לאחרים: לדבר בכבוד, לא שווה לכעוס, אין טעם לקנאה, מה תרוויח מרדיפת הכבוד. ובכלל, מלוותר לא מפסידים. האמת ברורה, כעת נאמר זאת לעצמינו!

(אין במאמר ביקורת ומוסר לקרח ולאנשיו שהיו מדור המדבר ולמעלה מהשגותינו, אלא מה שלימדונו רבותינו מפרשה זו ותורה היא לשיפור מידותינו)

הרב יהודה שמעוני מגיד שיעור בישיבת אור דוד
Rabenu.co.il כנסו לאתרנו:

רגע חושבים

הרה יפאדף שאלוני

למה להסתבך?

שאלה א' – ילד קטן שבטעות שפך כוס שוקו במרכז הסלון, מהי התגובה הנכונה, ברוגע, הבנה וסבלנות, או בצעקות, גערות והשפלות? 99 אחוז מהתשובות יהיו בנוסח הרגוע והסבלני. **ובפועל 99 אחוז מהאנשים יגיבו כמו הצד ההפוך.**

שאלה ב' – כיצד פותרים בעיות בשלום בית, במלחמות, חוסר כבוד ודיבורים פוגעים, או בדיבור מכבד, מכיל והרבה רגישות? גם כאן רוב התשובות יכוונו להבנה ורגש, ובפועל הרבה מאד יסתבכו ויסבכו את חייהם עם תגובות שאחרי זה יתחרטו עליהן.

שאלה ג' – אדם הרואה את חברו מצליח ומשגשג, במה עדיף שיתעסק: בקנאה, באכילה עצמית ובניסיון לפגוע בחברו, או בהתקדמות אישית בחיים, במעשים חיוביים והסרת המוגלה מליבו? ברור כשמש מהי הדרך הנכונה, ועדיין בפועל, רבים, טובים וחכמים נופלים ברשת הקנאה.

שאלה ד' – קרח שפיקח, עשיר וחכם היה מה ראה להסתבך עם

איך נרשמים להיות מפיצים

מתקשרים
למוסדות אור דוד

נרשמים להיות
חלק מהמפיצים

ומקבלים את
העלון עד הכית

מעכשיו בכל שבוע זה קבוע

מעכשיו גם אתה יכול להפיץ את
העלון בבית הכנסת שלך כל שבוע

03-5701212